

CORESPONDENȚE

Societatea de Științe Matematice din R. Moldova

Anul 2006 aduce cu sine două date marcante în cercetarea și în învățământul superior din Republica Moldova. Două instituții ce constituie imaginea Basarabiei postbelice în știința contemporană - **Academia de Științe a Moldovei** și **Universitatea de Stat din Moldova** - împlinesc **60 de ani de la fondare**. Școala matematică din R. Moldova datorează în mare parte acestora evoluția sa. Date relevante despre istoria acestor instituții pot fi găsite în volumele: *Institutul de Matematică și Informatică. File din istorie*, editat de Acad. de Șt. a Moldovei în 2004, și *Istoria Universității de Stat din Moldova (1946-1996)*, editat de USM în 1996.

La afirmarea școlii matematice basarabene au contribuit un șir de personalități de autentică valoare, fondatori de școli științifice: *Vladimir Andrunachievici*, *Valentin Belousov* (algebră), *Constantin Sibirschi* (ecuații diferențiale), *Izrael Gohberg* (analiză funcțională), *Alexandru Zamorzaev* (geometrie), *Alexandru Cuznețov* (logică matematică) ș.a. Școlile științifice create în Republica Moldova au reușit să se impună în lumea matematică prin realizări valoroase, devenind centre de pregătire a specialiștilor din republică și de peste hotare timp de câteva decenii.

Societatea Matematică a fost prezentă în Basarabia în diferite forme de organizare, reunind în rândurile sale cercetători, profesori de matematică din universități și școli și chiar elevi. În actualul său statut Societatea Matematică din Republica Moldova (SMM) activează din anul 1993. În prezent SMM întrunește 180 de membri, incluzând matematicieni consacrați, tineri cercetători, profesori de la instituții superioare de învățământ, licee și școli. În anul 2004 Adunarea Generală a SMM l-a reales în calitate de președinte pe academicianul *Mitrofan Ciobanu*, iar vicepreședinți pe profesorii universitari *Nicolae Jitarasu* și *Alexei Cașu*.

Activitatea de bază a SMM ține de promovarea cercetărilor științifice în domeniul matematicii și al informaticii, de monitorizarea sistemului de învățământ matematic la toate nivelele și de consolidarea comunității matematice.

Un element important în consolidarea comunității matematice din Republica Moldova, pe parcursul anilor, au fost conferințele științifice. În ultimii 50 au fost organizate peste 50 conferințe științifice, inclusiv ediții ale unor conferințe internaționale ex-sovietice și europene. La organizarea acestor manifestări științifice aportul Societății Matematice a fost esențial, cu toate acestea prima conferință SMM a fost organizată abia în anul 2001. Beneficiind de sprijinul financiar al UNESCO, prima conferință a Societății Matematice din Republica Moldova a reușit să întrunească peste 160 de participanți, inclusiv 40 de oaspeți de peste hotare, specialiști în domeniul matematicii și al informaticii din România, Franța, Germania, Rusia, Polonia, Ucraina, Belarus, Serbia și Muntenegru. La conferință au fost prezentate 148 de rapoarte iar ulterior au fost publicate materialele conferinței în două numere ale revistei *“Buletinul Academiei de Științe a Republicii Moldova. Matematică”*, un număr al revistei *“Computer Science Journal of Moldova”* și o culegere de articole în domeniul didacticii matematicii și al informaticii. În anul 2004 a fost organizată a doua conferință SMM, fiind dedicată *aniversării a 40-a de la fondarea Institutului de Matematică și Informatică al A.Ș. R.M.* La această conferință au participat

peste 170 de specialiști în matematică și informatică, inclusiv 30 de invitați de peste hotare (SUA, România, Germania, Ucraina, Rusia, Israel, Canada ș.a.).

În anul 2002, susținând inițiativa societăților matematice din Grecia, România și Bulgaria, SMM a participat la fondarea **Societății Matematice din Sud-Estul Europei (MASSEE)** cu sediul la Atena, Grecia. Fondarea MASSEE a constituit o nouă etapă în cooperarea regională a matematicienilor din Balcani.

Criza extinsă prin care a trecut R. Moldova în primii săi ani de existență a avut repercursiuni negative asupra tuturor sferelor de activitate și în primul rând asupra dezvoltării științelor fundamentale. Astfel, SMM și-a propus drept scop identificarea unor modalități de depășire a dificultăților ce afectează cercetarea și educația în R. Moldova. Prima conferință SMM a adresat conducerii R. Moldova un apel în care au fost formulate propuneri concrete vizând probleme de stringentă actualitate în domeniile cercetare-dezvoltare și învățământ. Inițiativele SMM, incluse în acest apel, au influențat politica Guvernului și a altor structuri statale abilitate, având drept urmare anunțarea unor concursuri naționale de granturi, inclusiv granturi de cercetare în matematică și în informatică, granturi pentru organizarea conferințelor și a simpoziunilor științifice, pentru editarea revistelor de specialitate etc.

În anul 2004 a intrat în vigoare *Codul cu privire la știință și inovare al R. Moldova* ce reglementează raporturile juridice ce țin de elaborarea și promovarea politicii de stat în sfera științei și inovării, de acreditarea organizațiilor din sfera științei, de atestarea cadrelor ș.a. Codul admite participarea comunității științifice la elaborarea politicii de stat în domeniul științei și inovării. Și învățământul, în special cel universitar și postuniversitar, la etapa actuală este în proces de reformare în conformitate cu cerințele Programului de la Bologna, la care recent a aderat R. Moldova.

În contextul celor menționate conducerea SMM își propune monitorizarea procesului de reformare în domeniul matematicii și al informaticii, promovând valorile acceptate de comunitatea matematică internațională.

Comunitatea matematică din Republica Moldova marchează în anul 2006 organizarea *ediției a 50-a a Olimpiadei republicane de matematică pentru elevi*. Acest eveniment este deosebit de semnificativ și grație rezultatelor Lotului olimpic al Republicii Moldova, care a obținut doar în ultimii cinci ani 66 de medalii la competiții internaționale, inclusiv trei medalii de aur la olimpiadele internaționale de matematică și nouă medalii de aur la olimpiadele balcanice. *În anul 2006 Chișinăul va fi gazdă a Olimpiadei Balcanice de Matematică pentru juniori*.

Evoluția științei și a învățământului în Basarabia după 1990 a fost puternic influențată de deschiderea culturală către România. Un loc aparte îl ocupă contribuția dezinteresată a României în oferirea de burse pentru liceeni, studenți, masteranzi și doctoranzi din R. Moldova. Participarea largă la conferințe științifice, inclusiv organizarea unora din ele în comun, a extins și a concretizat cadrul de colaborare, având drept urmare susțineri de teze de doctorat, schimb de profesori invitați, pregătirea lotului olimpic, tabere de vară, editare de carte și multe alte activități deosebit de benefice pentru cultura, cercetarea și educația din Basarabia.

Florin DAMIAN, Parascovia SÂRBU
Fac. de Mat. și Inf., Univ. de Stat din Moldova